

Litteratur.

Barneformindskelsen i Norge og dens årsaker. Av *O. Malm*, dr. med.

Veterinærdirektør, dr. med. *O. Malm* har i litet skrift (paa 88 s.) behandlet en række omstændigheter, som hænger sammen med barneformindskelsen i Norge. Han gaar ut fra det forhold, at nataliten — som tidligere holdt sig temmelig konstant — i det korte tidsrum fra 1900 til 1913 er sunket fra ca. 30 pr. aar pr. 1000 indvaanere til 24,9. Denne tilbagegang er væsentlig den samme i by og paa land, og der er ingen tegn til at nedgangen vil høre op, tværtimot. Forf. gjør med god grund opmerksom paa, at man snart vil staa likeoverfor en stansning i befolkningstilvæksten, hvis det faar gaa videre i samme spor. Rigtignok har han liten tro paa, at denne skjæbnesvangre process vil kunne stanses — han mener, at alle kulturer med en naturlovs nødvendighet forer til sin egen undergang —, men han foreslaar allikevel en række familievenlige forholdsregler for at forhale oppløsningsprocessen. I feminismen ser han det væsentlige ophav til det odelæggelsesværk, som truer den vest-europæiske kultur idetheletat og specielt ogsaa Norge og de øvrige skandinaviske samfund.

Aarsaken til denne barneformindskelse maa søkes i bruk av preventive midler, samt i fosterfordrivelse. »Imidlertid er vanskelighetene ved at gripe ind paa det preventive felt i praktisk henseende meget store, saaledes at man litet vil kunne utrette ved lovbud og straffe. Man vilde ogsaa sikkert ved saadanne lovbud give anledning til en forøgelse av den kriminelle abort.« Men »al offentlig propaganda for barneformindskelse, for ét-barns eller to-barns-system og for anvendelse av preventive midler bør forbydes«.

Mest indgaaende behandles fosterfordrivelsen, og han

irettelægger her adskillig nyt stof av (bedrovelig) interesse. Efter uttalelser i november 1915 av prof. Brandt i det norske medicinske selskap i Kristiania maa det antas, at 60—80 % av de kvinder, som paa grund av abort behandles i kliniker og sykehuse, har erhvervet sin sygdom ved strafbar fosterfordrivelse. »Utenlandske kvindelæger mener at 60—80 % av alle aborter overhovedet er kriminelle.« — »Overlæge Severin Pettersen i Bergen nævner ogsaa i et foredrag i 1916 10—12000 aborter som det sandsynlige. Enkelte kvindelæger regner at der alene i Kristiania forekommer flere tusen aborter hvert aar. For aborternes vedkommende indeholder vor medicinalstatistik siden 1902 en mager anvisning, idet der offentliggjøres et utdrag av de for landets jordmødre autoriserte protokoller. Men i disse protokoller indføres av aborter bare de som har fundet sted i 5te, 6te og 7de maa-
ned, hvorimot de talrige aborter, som indtræffer for denne tid, overhovedet ikke registreres eller anmeldes hverken av lægerne eller jordmødrene. Og dog er det netop i den første svangerskapsmaaned at aborterne hyppigst utføres. Hos os er denne trafik allerede saa utviklet at enkelte læger og jordmødre mistænkes for at drive en saadan praksis i stor utstrækning med stort økonomisk utbytte. . . . Sektionsprotokollene ved vore sykehuse peker ogsaa i retning av, at kunstig abort foreligger som egentlig dødsårsak i ikke faa tilfælder (f. ex. ved rikshospitalet bare i 1ste kvartal 1916 5 dødsfald) . . .»

Forf. er fuldt opmerksom paa, at lægernes taushetspligt i hoi grad gjør det vanskelig at klarlægge bevisligheterne ved kriminel abort. Det »ligger . . . jo ganske utenfor lægens kald at gjøre tjeneste som hjælper for anklagemyndigheten. Ethvert angrep paa lægens taushetspligt bør derfor tilbakesvares, da ophævelsen av denne pligt kan tjene til at skade samfundets sundhet ved at bringe syke folk til at henvende sig til kvaksalvere og lægmænd istedenfor til lægen.« Men »fosterfordrivelse og opfordring dertil bør strengt og ubarmhertig efterspores og straffes.« Selv om ikke straffen rammer nogen stor procent av de skyldige har det — mener forf. — sin store moralske betydning, at samfundet gjennom straffetruddselen opretholder en streng bedømmelse av forholdet.

Likeoverfor dem som vil gjøre fosterfordrivelse i den første periode av svangerskapet straffri hævder han, at svangerskapet i biologisk forstand danner en enhet. Fra det oie-

blik av, da egget er blit befrugtet, existerer der et vordende individ — før befrugtningen dreiet det sig kun om muligheter; derfor kan prevention og fosterfordrivelse ikke side-stilles.

Hjemmelen for lægers ret til at foreta kunstig abort søker han i straffelovens § 47 — om nødret.

Undertegnede kan ikke heri dele hans opfatning. Det forekommer mig, at lægen har ret og pligt i kraft av sit kald til at ofre fosteret, hvis moren ikke paa anden maate kan beskyttes mot livsfare. Holder lægen sig til denne medicinske indikation handler han pligtmæssig, moralsk, i kraft av en generel sanktion fra samfundets side. Ved »nødret« tænkes der formentlig ikke paa tilfælder, ved hvilke en almindelig godkjendt moralsk norm kommer til anvendelse.

»Abort av saakaldte racehygieniske eller sociale grunde maa ikke tillates« — sier forf. Der turde vel ikke være tvil om, at lægen gaar fuldstændig utenfor omraadet for sin kaldsgjærning, hvis han foretar kunstig abort i nogensomhelst anden hensigt end at verne moren mot en livsfare, som ikke paa andet vis kan undgaaes.

Boken, som ellers er kvikt og livlig skrevet, er i sin grundtendens pessimistisk. Forf. stiller i kap. IX det spørsmål, om barneformindskelsen kan hindres, og besvarer det negativt: »Den frygt for avfolkning, som har avløst det forrige aarhundredes frygt for overbefolkning, er langt mere alvorlig og berettiget, og Europas skjæbne i de kommende aarhundreder vil ganske sikkert bli tung og trist. Og særlig er der intet fremtidshaap for Nordens smaa stater. De vil gaa sin stagnation imote under barneformindskelsens og kvindeemancipationens himmeltegn . . .«

Forf. har ingen sympati med de racehygieniske bestræbelser og har stirret sig noget blind paa enkelte utvekster ved denne retning.

R. Vogt.